

Єфремов Артем Олександрович,
кандидат юридичних наук,
начальник Головного управління ДПС у Харківській області
як відокремленого підрозділу Державної податкової служби України

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ (У КОНТЕКСТІ ЇХ РЕОРГАНІЗАЦІЇ)

У статті зроблено висновок про те, що актуальна система суб'єктів реалізації державної податкової політики в Україні хоча і є достатньо прогресивною, разом із тим містить ряд недоліків, серед яких: по-перше, функціонування державних служб які виконують суміжні функції в сфері оподаткування, мова йде про ДПС України та ДФС України, а тому паралельна їх робота є безумовним тягарем для Державного бюджету України в частині фінансування їх діяльності; по-друге, порушення принципу спеціалізації під час розподілу повноважень серед структурних підрозділів ДПС України, насамперед маємо на увазі Юридичний департамент і Департамент методології; по-третє, сучасний стан суспільних відносин, особливо у розрізі протидії економічним правопорушенням і досвіду актуальних тенденцій становлення центральних органів виконавчої влади за принципом чіткого розмежування їх функціонала дає підстави стверджувати, що податкова міліція як спеціалізований підрозділ ДФС України є свого роду «рудиментом» правоохоронної системи.

З метою розв'язання викладених вище проблем вважаємо необхідним: ліквідувати ДФС України та віднесення її повноважень до ДПС України, за виключенням правоохоронної діяльності; оптимізувати структуру апарату ДПС України, шляхом розподілу функцій Департаменту методології між Юридичним департаментом і Департаментом міжнародного співробітництва, та перейменування останнього, виходячи з його функціонального призначення; реорганізувати ДФС України та віднести повноваження податкової міліції до спеціально створеного правоохоронного органу – Бюро економічної безпеки.

Ключові слова: Державна податкова служба України, Державна фіскальна служба України, реорганізація, оподаткування, державна податкова політика.

Efremov A. STATE TAX SERVICE OF UKRAINE AND STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE: HISTORY AND MODERNITY (IN THE CONTEXT OF THEIR REORGANIZATION)

The article concludes that the current system of subjects of state tax policy in Ukraine, although it is quite progressive, at the same time contains a number of shortcomings, including: first, the functioning of public services that perform related functions in the field of taxation, we are talking about the State Tax Service of Ukraine and the State Tax Service of Ukraine, and therefore their parallel work is an unconditional burden for the State Budget of Ukraine in terms of financing their activities; secondly, violation of the principle of specialization during the distribution of powers among the structural units of the State Tax Service of Ukraine, first of all we mean the Legal Department and the Department of Methodology; thirdly, the current state of public relations, especially in terms of combating economic offenses and the experience of current trends in the formation of central executive bodies on the principle of clear delineation of their functionality gives grounds to argue that the tax police as a specialized unit of the SFS of Ukraine is a "rudiment" of law enforcement.

In order to solve the above problems, we consider it necessary: to eliminate the SFS of Ukraine and assign its powers to the State Tax Service of Ukraine, with the exception of law enforcement; to optimize the structure of the State Tax Service of Ukraine, by dividing the functions of the Department of Methodology between the Legal Department and the Department of International Cooperation, and renaming the latter, based on its functional purpose; reorganize the SFS of Ukraine and assign the powers of the tax police to a specially created law enforcement agency - the Bureau of Economic Security.

Key words: State Tax Service of Ukraine, State Fiscal Service of Ukraine, reorganization, taxation, state tax policy.

Постановка проблеми. Ефективність і успішність державної податкової політики в Україні залежить від сукупності факторів, пріоритетними з яких є якість, прогресивність, обґрунтованість політичної стратегії, правильне визначення її цілей, мети та обрання раціональних методів, засобів і способів втілення. Не менш важливим у такому контексті є органи та особи на які покладено обов'язок реалізації цієї політики, адже від їх організації роботи та компетентності конкретних посадових осіб буде залежати оперативність та рівень реалізації національної податкової політики. Зазначене свідчить про те, що удосконалення адміністративно-правових засад реалізації державної податкової політики в Україні не може здійснюватись поза межами аналізу системи суб'єктів втілення такої політики з метою виявлення та усунення її «слабких» елементів за для її удосконалення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Податкова система постійно перебуває у полі зору науковців, які досліджують її зміст (В. Г. Баранова, О. Ю. Дубовик, В. П. Хомутенко [1]), еволюцію (О.Я.Бойко [2]), сучасний стан (О. В. Ревенко [3], Н. С. Слаблюк [4], Ф. П. Ткачик, В. І. Дмитрів, О. Р. Влох [5]), специфіку побудови у зарубіжних країнах (В. Л. Андрущенко, З. С. Варналій, І. А. Прокопенко, Т.В.Тучак [6], О. М. Ілюшик, М. О. Піщанська [7]).

Одночасно ведуться активні дослідження функціонування податкових (А. В. Денисова, Н.С.Слаблюк [8], О.О.Чикаренко [9]) і фіскальних органів (М.В.Калатур [10], І.С.Шулатова [11], І.В.Зозуля

[12]), в той же час поза увагою науковців залишаються питання щодо їх реорганізації та/або ліквідації.

Метою статті є обґрунтування доцільності реорганізації Державної податкової служби України (далі – ДПС України) та Державної фіскальної служби України (далі – ДФС України), на підставі дослідження ретроспективного аспекту їх становлення, розвитку та компетенції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провідними спеціальним суб'єктом реалізації державної податкової політики є ДПС України та ДФС України. Перша була утворена ще в 1990 року згідно з постановою Ради Міністрів України «Про створення державної податкової служби в Українській РСР від 12.04.1990 № 74 [13], та досить тривалий період мала широкий спектр повноважень: від реалізації податкової політики держави до можливості проведення податкових розслідувань і боротьби з організованою злочинністю. Внаслідок одного з етапів податкової реформи її, разом із Державною митною службою України (далі – ДМС України) було реорганізовано в Міністерство доходів і зборів України [14], яке в 2014 році було перетворено на ДФС України [15]. Через чотири роки останню знову було реорганізовано шляхом утворення ДПС України та ДМС України [16].

Вказані трансформації призвели до того, що сьогодні функціонує не тільки податкова та митні служби, а й ДФС України, щоправда перша й остання мають різні повноваження. Так, згідно з п. 2 постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України» від 18.06.2018 № 1200 ДПС України «реалізує державну податкову політику, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [16], в той час, коли ДФС України до сьогодні реалізує державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску. Як приклад таких правопорушень слід навести статті: 212 («Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)») і 212-1 («Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування») Кримінального кодексу України [17]; 163-1 («Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків»); 163-2 («Неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів)»); 163-3 («Невиконання законних вимог посадових осіб податкових органів»); 163-4 («Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи») Кодексу України про адміністративні правопорушення [18]; 119 («Порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб - платників податків»); 119-1 («Порушення порядку подання інформації контролюючим органам про угоди щодо оренди об'єктів нерухомості»); 120 («Неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності»); 120-2 («Порушення порядку реєстрації акцизних накладних та розрахунків коригування до таких акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних»); 122 («Порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування фізичною особою – підприємцем»); 123 («Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) у разі визначення контролюючим органом суми податкового зобов'язання та/або іншого зобов'язання, контроль за сплатою якого покладено на контролюючі органи, зменшення бюджетного відшкодування або виявлення фактів використання податкових пільг не за цільовим призначенням чи всупереч умовам чи цілям їх надання»); 124 («Порушення правил сплати (перерахування) грошового зобов'язання»); 125-1 («Порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати»); 126 («Порушення порядку подання банками чи іншими фінансовими установами податкової інформації контролюючим органам»); 128 («Податкові правопорушення контролюючих органів»); 128-1 («Порушення правил обліку, виробництва та обігу пального або спирту етилового на акцизних складах») Податкового кодексу України [19].

Таким чином, два податкові органи реалізують відмінні напрями державної податкової політики, при чому боротьба та протидія податкових правопорушень реалізується саме ДФС України. В такому контексті постає питання про доцільність існування вказаного органу, особливо з урахуванням існування розгалуженої системи правоохоронних органів і найголовніше – створення спеціалізованого правоохоронного органу Бюро економічної безпеки «на який покладається завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави» [20] (п. 1 Положення про Бюро економічної безпеки України затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1068).

Незалежно від того суб'єкта, на який буде покладено обов'язок боротьби та протидії з податковими правопорушеннями будь-то Державна податкова служба, Бюро економічної безпеки України, Національна поліція України, Служба безпеки України, функціонування ДФС України вбачається не раціональним. Пояснимо більш детально: до структури апарату ДФС України входять підрозділи, котрі здійснюють протидію податковим правопорушенням (Головне слідче управління фінансових розслідувань і Головне управління боротьби з фінансовими злочинами), так і ті, що безпосередньо забезпечують її діяльність, хоча не приймають участі в виявленні, розслідуванні та попередженні відповідних правопорушень (Управління забезпечення діяльності Служби, Управління охорони державної таємниці, технічного та криптографічного захисту інформації, Управління роботи з персоналом, Управління фінансово-бухгалтерського забезпечення, Управління правового забезпечення, Управління матеріально-технічного забезпечення, Головне управління

внутрішньої безпеки, Сектор запобігання та виявлення корупції, Сектор внутрішнього аудиту, Відділ внутрішнього контролю, Управління з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, Управління аналітичної роботи, прогнозування та оцінки ризиків, Управління координаційного забезпечення податкової міліції) [21].

Для порівняння в структурі апарату ДПС України діють подібні підрозділи як от: Департамент відомчого контролю, Департамент внутрішнього аудиту, Юридичний департамент, Департамент адміністративного оскарження, Департамент інфраструктури та бухгалтерського обліку, Департамент кадрового забезпечення та розвитку персоналу, Департамент електронних сервісів, Управління охорони державної таємниці, технічного та криптографічного захисту інформації, Департамент міжнародного співробітництва та інші [22]. Як бачимо для забезпечення діяльності органів, які виконують схожі функції в спеціалізованій спільній сфері, в їх складі функціонують однакові органи, що дає підстави говорити про необґрунтоване дублювання функцій окремих структурних підрозділів ДФС України. Це, у свою чергу, призводить до подвійного навантаження на Державний бюджет України, адже їх діяльність фінансується за рахунок коштів держави. До прикладу, у видатках Державного бюджету на утримання Державної фіскальної служби України було передбачено в: 2019 році – 11432478 [23]; 2020 – 927751,9 [24]; 2021 – 1324338,6 [25]. Для порівняння загальна сума витрачена державою на забезпечення функціонування Державної фіскальної служби, структурні підрозділи якої фактично дублюють підрозділи Податкової служби України, котра реалізує суміжні функції, дорівнює 13684568,6, що дорівнює подвійному бюджету Харківській області на 2021 рік [26]. Отже, в контексті оптимізації системи суб'єктів реалізації державної податкової політики в Україні нагальним є питання про доцільність існування ДФС України, яке вбачається за можливе вирішити шляхом розподілу її повноважень між Державною податковою службою України та спеціалізованими органами до компетенції яких віднесена боротьба та протидія економічним, зокрема податковим, правопорушенням.

Висновки. У підсумку можна зробити висновок про те, що актуальна система суб'єктів реалізації державної податкової політики в Україні хоча і є достатньо прогресивно, разом із тим містить ряд недоліків, серед яких:

1) функціонування державних служб які виконують суміжні функції в сфері оподаткування, мова йде про ДПС України та ДФС України, а тому паралельна їх робота є безумовним тягарем для Державного бюджету України в частині фінансування їх діяльності;

2) порушення принципу спеціалізації під час розподілу повноважень серед структурних підрозділів ДПС України, насамперед маємо на увазі Юридичний департамент і Департамент методології;

3) сучасний стан суспільних відносин, особливо у розрізі протидії економічним правопорушенням і досвіду актуальних тенденцій становлення центральних органів виконавчої влади за принципом чіткого розмежування їх функціонала дає підстави стверджувати, що податкова міліція як спеціалізований підрозділ ДФС України є свого роду «рудиментом» правоохоронної системи.

З метою розв'язання викладених вище проблем вважаємо необхідним:

- ліквідувати ДФС України та віднесення її повноважень до ДПС України, за виключенням правоохоронної діяльності;

- здійснення оптимізації структури апарату ДПС України, шляхом розподілу функцій Департаменту методології між Юридичним департаментом і Департаментом міжнародного співробітництва, та перейменування останнього, виходячи з його функціонального призначення;

- реорганізувати ДФС України та віднести повноваження податкової міліції до спеціально створеного правоохоронного органу – Бюро економічної безпеки.

Подібна реорганізація дозволить суттєво знизити навантаження на Державний бюджет України та оптимізувати роботу спеціалізованих податкових органів, одночасно необхідно розуміти, що для забезпечення високого рівня ефективності діяльності податкових органів вказаних кроків недостатньо. Тому, надалі необхідно продовжити наукові пошуки в межах окресленої проблематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податкова система: навчальний посібник / В. Г. Баранова, О. Ю. Дубовик, В. П. Хомутенко [та ін.]; за заг. ред. В. Г. Баранової. Одеса: ВМВ, 2014. 344 с.

2. Бойко О. Я. Еволюція податкової системи України. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2. С. 241-247. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_2_28.

3. Ревенко О. В. Податкова система як засіб реалізації податкової політики держави в сучасних умовах. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2014. Вип. 2. С. 71-80.

4. Слаблюк Н. С. Податкова система України: сучасний стан та напрямки вдосконалення. *Правове забезпечення адміністративної реформи*. 2019. № 1. С. 97-89.

5. Ткачик Ф. П., Дмитрів В. І., Влох О. Р. Моніторинг сучасного стану податкової культури в Україні. *Економіка та митно-правові відносини*. 2019. Вип. 11-12. С. 39-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eccuslerel_2019_11-12_8.

6. Андрущенко В. Л., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних держав: навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2012. 222 с.

7. Ллюшик О. М., Піщанська М. О. Аналіз побудови податкових систем у зарубіжних країнах та в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2018. Вип. 1. С. 157-161.
8. Денисова А. В., Слаблюк Н. С. Роль Державної податкової служби України у формуванні податкової культури в державі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 217-219. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/54.pdf.
9. Чикаренко О. О. Програма модернізації Державної податкової служби України: сучасний стан і проблеми. С. 1-12. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-01/ChikarenkoStat.pdf>.
10. Калантур М. В. Особливості діяльності та розвитку Державної фіскальної служби України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 127-131.
11. Шулатова І. С. Поняття і сутність Державної фіскальної служби України. *Форум права*. 2014. № 3. С. 447-455. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_76.pdf.
12. Зозуля І. В., Шулатова І. С. Особливості Державної фіскальної служби України як суб'єкта державного управління. *Право і безпека*. 2015. № 2 (57). С. 59-66.
13. Про створення державної податкової служби в Українській РСР: постанова Ради Міністрів Української РСР від 12.04.1990 № 74 (втратила чинність) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74-90-%D0%BF#Text>.
14. Про Міністерство доходів і зборів України: указ Президента України від 18.03.2013 № 141/2013. *Офіційний вісник України*. 2013. № 22. Ст. 739 (втратив чинність).
15. Про утворення Державної фіскальної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 160. *Офіційний вісник України*. 2014. № 46. Ст. 1213.
16. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України: постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1200. *Офіційний вісник України*. 2019. № 7. Ст. 208.
17. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
18. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
19. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
20. Деякі питання організації діяльності Бюро економічної безпеки України: постанова Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1068. *Урядовий кур'єр*. 2021 № 201.
21. Апарат // Структура // Про Службу / Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura-apat-2021/>.
22. Апарат // Структура // Про Службу / Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura-apat-dps/>.
23. Про Державний бюджет України на 2019 рік: закон України від 23.11.2018 № 2629-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 50. Ст.400.
24. Про Державний бюджет України на 2020 рік: закон України від 14.11.2019 № 294-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 5. Ст.31.
25. Про Державний бюджет України на 2021 рік: закон України від 15.12.2020 № 1082-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 16. Ст.144.
26. Бюджети областей України: доходи та витрати в 2021 році // Фінанси / Аналітичний портал «Слово і діло». URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/01/15/infografika/finansy/byudzhet-y-oblastej-ukrayiny-dohody-ta-vydatky-2021-rozci>.

REFERENRES:

1. Baranova, V.H. (Ed.), & Dubovyk, O.Iu., & Khomutenko, V.P., ta in... (2014). Podatkova systema. [The tax system]. navchalnyi posibnyk. Odesa: VMV. 344. [in Ukrainian].
2. Boiko, O. Ya. (2017). Evoliutsiia podatkovoï systemy Ukrainy. [Evolution of the tax system of Ukraine]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*. Vyp. 2. 241-247. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_2_28. [in Ukrainian].
3. Revenko, O. V. (2014). Podatkova systema yak zasib realizatsii podatkovoï polityky derzhavy v suchasnykh umovakh. [Tax system as a means of implementing the tax policy of the state in modern conditions]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Serii: Derzhavne upravlinnia*. Vyp. 2. 71-80. [in Ukrainian].
4. Slabliuk, N. S. (2019). Podatkova systema Ukrainy: suchasnyi stan ta napriamky vdoskonalennia. [The tax system of Ukraine: current status and areas for improvement]. *Pravove zabezpechennia administratyvnoi reformy*. № 1. 97-89. [in Ukrainian].
5. Tkachyk, F. P., & Dmytriv, V. I., & Vlokh O. R. (2019). Monitorynh suchasnoho stanu podatkovoï kultury v Ukraini. [Monitoring the current state of tax culture in Ukraine]. *Ekonomika ta mytno-pravovi vidnosyny*. Vyp. 11-12. 39-47. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eccuslerel_2019_11-12_8. [in Ukrainian].
6. Andrushchenko, V. L., & Varnalii, Z. S., & Prokopenko, I. A., & Tuchak, T. V. (2012). Podatkovi systemy zarubizhnykh derzhav. [Tax systems of foreign countries]. navchalnyi posibnyk. Kondor-Vydavnytstvo.

222. [in Ukrainian].

7. Iliushyk, O. M., & Pishchanska, M. O. (2018). Analiz pobudovy podatkovykh systemu zarubizhnykh krainakh ta v Ukraini. [Analysis of the construction of the tax system in foreign countries and in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Serii: Yurydychna*. Vyp. 1. 157-161. [in Ukrainian].

8. Denysova, A. V., & Slabliuk, N. S. (2020). Rol Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy u formuvanni podatkovoi kultury v derzhavi. [The role of the State Tax Service of Ukraine in the formation of tax culture in the state]. *Yurydychnyi naukovyi elektromnyi zhurnal*. № 3. 217-219. Retrieved from: http://www.lsej.org.ua/3_2020/54.pdf. [in Ukrainian].

9. Chykarenko, O. O. Prohrama modernizatsii Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy: suchasnyi stan i problemy. [The program of modernization of the State Tax Service of Ukraine: current status and problems]. 1-12. Retrieved from: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-01/ChikarenkoStat.pdf> [in Ukrainian].

10. Kalantur, M. V. (2020). Osoblyvosti diialnosti ta rozvytku Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. [Features of activity and development of the State Fiscal Service of Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 9. 127-131. [in Ukrainian].

11. Shulatoва, I. S. (2014). Poniattia i sutnist Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. [The concept and essence of the State Fiscal Service of Ukraine]. *Forum prava*. № 3. 447-455. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_76.pdf. [in Ukrainian].

12. Zozulia, I. V., & Shulatoва, I. S. (2015). Osoblyvosti Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy yak subiekta derzhavnoho upravlinnia. [Features of the State Fiscal Service of Ukraine as a subject of public administration]. *Pravo i bezpeka*. № 2 (57). 59-66. [in Ukrainian].

13. Pro stvorennia derzhavnoi podatkovoi sluzhby v Ukrainiskii RSR. (1990, April 12), (vtratyla chynnist). [On the establishment of the state tax service in the Ukrainian SSR]. postanova Rady Ministriv Ukrainiskoi RSR № 74. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74-90-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].

14. Pro Ministerstvo dokhodiv i zboriv Ukrainy. (2013, March 18), vtratyv chynnist [On the Ministry of Revenue and Duties of Ukraine]. ukaz Prezydenta Ukrainy № 141/2013. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 22. 739 [in Ukrainian].

15. Pro utvorennia Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby. (2014, May 21). [On the establishment of the State Fiscal Service] postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 160. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 46. 1213. [in Ukrainian].

16. Pro utvorennia Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy ta Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy. (2018, December 18). [On the establishment of the State Tax Service of Ukraine and the State Customs Service of Ukraine]. postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1200. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. № 7. 208. [in Ukrainian].

17. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. (2001, April 5). [Criminal codex of Ukraine]. № 2341-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 25. 131. [in Ukrainian].

18. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia. (1984, December 7). [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. № 8073-X. *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR*. № 51. 1122. [in Ukrainian].

19. Podatkovyi kodeks Ukrainy. (2010, December 2). [Tax Code of Ukraine]. № 2755-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 13-14, № 15-16, № 17. 112. [in Ukrainian].

20. Deiaki pytannia orhanizatsii diialnosti Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. (2021, October 6). [Some issues of organization of the Bureau of Economic Security of Ukraine]. postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1068. *Uriadovyi kurier*. 2021 № 201. [in Ukrainian].

21. Aparat // Struktura // Pro Sluzhbu / Ofitsiyni veb-sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura-/aparat-2021/>. [in Ukrainian].

22. Aparat // Struktura // Pro Sluzhbu / Ofitsiyni veb-sait Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy Retrieved from: <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura-/aparat-dps/>. [in Ukrainian].

23. Pro Derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2019 rik. (2018, November 23). [On the State Budget of Ukraine for 2019]. *Zakon Ukrainy* № 2629-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. № 50. 400. [in Ukrainian].

24. Pro Derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2020 rik. (2019, November 14). [On the State Budget of Ukraine for 2020]. *zakon Ukrainy* № 294-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2020 № 5. 31. [in Ukrainian].

25. Pro Derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2021 rik. (2020, November 15). [On the State Budget of Ukraine for 2021]. *Zakon Ukrainy* № 1082-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2021. № 16. 144. [in Ukrainian].

26. Biudzhety oblastei Ukrainy: dokhody ta vydatky v 2021 rotsi. (2022). [Budgets of regions of Ukraine: revenues and expenditures in 2021]. *Analitychnyi portal «Slovo i dilo»*. Retrieved from: <https://www.slovodilo.ua/2021/01/15/infografika/finansy/byudzhety-oblastej-ukrayiny-doxody-ta-vydatky-2021-rozci>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 7.05.2021